

Jordi Amat

De la cota 705 a Poblet

Jo no ho he vist i tot m'ho han contat perquè els qui ho van veure no ho han pogut oblidar. Paul Preston, si no els havia fet ja, estava a punt de complir els 60 anys. El gran historiador anglès havia passat més de mitja vida estudiant l'Espanya contemporània, especialment la vida del tirà Francisco Franco i la tragèdia de la Guerra Civil. La importància de la seva aportació al coneixement del nostre passat recent és colossal. Aleshores acabava d'escriure un assaig fascinant sobre els corresponents estrangers que van relatar el conflicte. Però allà dalt, a 700 metres d'alçada, Preston no hi havia pujat fins aquell dia.

És la cota 705 de la serra de Pàndols. S'hi pot arribar des del Pinell de Brai (municipi al qual pertany) o des de Gandesa, i és un dels llocs de memòria pels quals passen les rutes del turisme bèl·lic de la batalla de l'Ebre. Al seu llibre clàssic sobre la nostra guerra, a l'edició que va refer el 2005, Preston explica que amb aquella batalla "la fèrtil Terra Alta es va convertir en un immens cementiri: milers de soldats hi van ser enterrats a corre-cuita, mentre que molts quedaven sense enterrar o se'ls enduia el riu. Encara avui es troben restes humanes a la comarca". Durant setmanes, en aquesta serra abrupta i tallada per barrancs, s'havien produït alguns dels combats terminals i més brutals de la guerra. El domini de la cota 705 va ser clau per decantar la sort de la batalla. El 13 d'agost de 1938 les tropes republicanes la van perdre.

A la cota 705 hi ha un monument de pedra que van fer impulsar els supervivents de la *lleua del biberó*. Està dedicat a tots els combatents, i la figura que més hi destaca és un colom amb les ales esteses i un branquilló d'olivera. Però al mateix espai hi ha una altra placa. Està feta amb coure i s'hi detalla el nom de tots els brigadistes anglesos que van combatre en aquella batalla. "They died fighting for the liberty of Spain". Preston s'hi va acostar i, mentre resseguia els noms, li van caure les llàgrimes. S'ha manifestat sempre, des del rigor i l'honestetat, digne hereu d'aquell combat. També per això el seu llegat anirà a l'arxiu més proper: al magnífic Arxiu de Poblet.●

Miquel Roca Junyent

Europa del benestar

El darrer dissabte, Europa va viure moltes mobilitzacions de carrer en contra d'un possible tractat de lliure comerç entre la Unió Europea i els Estats Units. Aquest és un tractat en procés de negociació que representaria, de fet, la possibilitat que desapareguin les traves duaneres entre els països europeus i els Estats Units. Per fer-ho possible, el tractat preveuria una certa homologació legislativa entre totes dues potències, per tal que la competència no quedés perjudicada.

Els manifestants contraris al tractat al·leguen que aquesta homologació és un atemptat directe a les bases fonamentals de l'Estat de benestar de la Unió Europea. Lliure comerç a canvi de menys protecció social, o mediambiental, o de garanties laborals; no, gràcies! Això és el que deien els manifestants, i tenien raó. Per això, les autoritats comunitàries europees s'han apressat a deixar ben clar que en cap cas el tractat podria comportar aquestes conseqüències.

Però el que és important és que, finalment, els manifestants reconeixien que l'Estat de benestar europeu és un actiu importantíssim de la Unió. Que és una referència de progrés al món; que no és comparable amb la situació que es viu als Estats Units. Europa no és la primera potència ni industrial ni econòmica del món,

però sí que ho és en benestar i protecció social. Tenim problemes, vivim una forta crisi, però també tenim un règim de prestacions socials que no es coneix ni es gaudeix en cap altra part del món.

Llàstima que hagi estat necessari que es negociés aquest tractat amb els Estats Units perquè aquí a Europa ens en recordéssim de la nostra situació excepcional. Europa és una referència de progrés estable a tot el món; tenim pau i llibertat, però també progrés. Progrés col·lectiu, més

Europa és una referència de progrés estable a tot el món; tenim pau i llibertat, però també progrés

igualitari que cap altra part del món. Ens queda molt per fer, però el punt de partida és extraordinari. No s'ha oblidat. Som on som perquè fa molt de temps que vam fer del progrés un senyal identificador de l'uropeisme.

Això no ha de posar-se en risc i, per tant, cal valorar-ho, destacar-ho; Europa no és només una realitat econòmica de lliure mercat. És, fonamentalment, un espai de progrés únic a tot el nostre món.

Miguel Ángel Aguilar

'Vergogna' i mort

El papa Francesc va cridar "vergogna!" en conèixer el naufragi del 3 d'octubre del 2013 al costat de l'illa de Lampedusa, on hi va haver més de 360 ofegats. Però el seu crit d'escàndol va quedar curt la nit de dissabte passat quan en un altre naufragi s'estima que van perdre la vida 600 persones. El primer ministre italià Renzi ha reclamat que no es deixi sol el seu país, perquè ja són més de 1.500 els morts a la Mediterrània des de principis d'any. Una xifra setze vegades més alta que la registrada al primer quadrimestre del 2014.

Arran de la tragèdia del 2013 Itàlia va llançar l'operació Mare Nostrum, un dispositiu humanitari que va salvar desenes de milers de vides. El Govern de Roma, el novembre del 2014, va considerar insostenible aquest esforç ja que li faltava el suport de la UE i com a alternativa es va idear l'operació Tritó, promoguda per l'Agència Europea de Control de Fronteres Exteriors, Frontex. Però el seu pressupost era un terç de l'anterior, tenia un abast geogràfic inferior i un enfocament on prevalia la seguretat de les fronteres per sobre de les tasques de recerca i rescat.

Amb les idees clares, el 12 de març Jorge Fernández Díaz acudia a la reunió dels ministres de l'Interior de la Unió Europea a Brussel·les per debatre com calia fer front a l'augment de la pressió migratòria i estudiar el reforç de Frontex. Allà va intervenir per afirmar que les missions de salvament i rescat podrien crear un efecte crida a les màfies que trafiquen amb éssers humans. De manera que, com li replicava un bon amic periodista, sota el principi que la por guarda la vinya, pogués concloure's la necessitat d'un percentatge adequat d'ofegats per dissuadir i escarmentar fins i tot els audaçs.

La CE va anunciar a començaments de març un centre d'intel·ligència marítima per a la lluita contra el contraban de persones. Intenta tallar el flux però redundarà en més patiment i més morts, atesa la falta d'opcions per als qui busquen refugi i asil. Els números diuen que durant els últims 15 anys a la Mediterrània hi han tingut el seu cementiri més de 20.000 d'ells. Sorpren que la UE no disposi de cap política d'immigració que, segons ha recordat el portaveu Margaritis Schinas diven-dres a Covadonga, va quedar exclosa del tractat de Lisboa. Ja veurem si de la fragilitat constatada a Lampedusa, i a partir de la reunió d'ahir de ministres de l'Interior i d'Afers Exteriors, surt el remei inajornable.●

TINTA CARREGADA Joma

Josep Maria Puigjaner

Qui mereix el nom de ciutadà

Sembla que en aquests darrers anys, entre altres causes pel rigor de la crisi econòmica, se'ns ha refredat aquell amor roent per la democràcia que havíem tingut en els seus inicis. Estem vivint una democràcia que no resol problemes urgents, que amplifica certes diferències socials, que no proporciona feina a ciutadans desvalguts i impotents. Ens movem en una democràcia que s'ha tornat distant i sovint incomprendible per un gran contingent de persones. Salvant i, alhora lloant, totes les accions de bona fe i de generositat d'entitats i d'agents individuals del voluntariat, no estem contents d'aquesta societat

nostra, de com es comporta envers homes i dones vulnerables, de com la frivolitat i la insensatesa dominen sovint sobre la seriositat i el seny. I és que potser entre tots estem consentint una democràcia degradada.

Per això, en esclatar el desig d'accedir a un Estat propi per a Catalunya, sorgeix simultàniament l'anhel de construir un país nou, o si més no profundament renovat, basat en noves actituds dels seus ciutadans: més implicades, més solidàries, més disposades a col·laborar en allò que és comú, en els projectes col·lectius. Així es comportaven els qui, d'acord amb el criteri dels clàssics grecs, mereixien el nom de ciutadans,

en contraposició als idiotes, que eren aquells que només s'ocupaven dels seus assumptes i no eren capaços d'entendre que el seu benestar no era possible prescindint de la comunitat on vivien.

A més d'ambicionar la realització d'un país nou, sorgeix l'aspiració de molts d'engendrar a Catalunya una democràcia genuïna, que vol dir una democràcia que eviti el divorci entre polítics i ciutadans i que neutralitzi de forma implacable els abusos de poder i els actes de corrupció. I que també significa establir al nostre país una clara millora de la democràcia representativa, introduint mecanismes de participa-

ció directa dels ciutadans en assumptes de transcendència.

Per tal que la ciutadania recuperi la confiança en els polítics, és necessari que l'exercici de la política –com explica el professor Quim Brugué a *Ciutadans i qualitat democràtica* (Fundació Esplai)– s'articuli al voltant d'un projecte moral que permeti somiar que un món millor és possible. Altrament dit: una política vinculada a les exigències de l'ètica, que tingui com a objectiu el que és bo i just per a la comunitat. En temps de crisi de l'esperit, cal recórrer a la utopia, que no és allò impossible, sinó allò que encara no existeix.●